

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ БІОРЕСУРСІВ І
ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ УКРАЇНИ

ЕКОНОМІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Перший проректор Національного
університету біоресурсів і
природокористування України,
професор, академік НААН

І. І. Ібатулін

« 18 » _____ 2020 р.

РОЗГЛЯНУТО І СХВАЛЕНО

на засіданні Вченої ради економічного
факультету

Протокол № 10 від « 17 » 06 2020 року

Декан економічного
факультету _____ А. Д. Діброва
на засідання кафедри фінансів

Протокол № 5 від « 02 » 06 2020 року

Завідувач кафедри _____ Н. М. Давиденко

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

АНТИКРИЗОВЕ ФІНАНСОВЕ УПРАВЛІННЯ ТА ФІНАНСОВА
БЕЗПЕКА ПІДПРИЄМСТВ

ГАЛУЗЬ ЗНАНЬ 07 УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 072 ФІНАНСИ, БАНКІВСЬКА СПРАВА ТА СТРАХУВАННЯ

РІВЕНЬ ВИЩОЇ ОСВІТИ ТРЕТІЙ (ОСВІТНЬО-НАУКОВИЙ) РІВЕНЬ

КАФЕДРА: Фінансів

РОЗРОБНИК: доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів

Давиденко Надія Миколаївна

(посада, науковий ступінь, вчене звання)

Київ – 2020

1. Опис навчальної дисципліни

Антикризове фінансове управління та фінансова безпека підприємств

(назва)

Галузь знань, напрям підготовки, спеціальність, освітній рівень		
Галузь знань	07 Управління та адміністрування	
Освітньо-науковий рівень	Третій	
Освітній ступінь	Доктор філософії	
Спеціальність	072 Фінанси, банківська справа та страхування	
Освітньо-наукова програма	Фінанси, банківська справа та страхування	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова (за вибором здобувача)	
Загальна кількість годин	150	
Кількість кредитів ЄСТС	5	
Кількість змістовних модулів	Не передбачено	
Курсовий проект (робота)	Не передбачено	
Форма контролю	Екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Рік підготовки	1	1
Семестр	2	2
Лекційні заняття	20 год	20 год
Практичні, семінарські заняття	20 год	20 год
Лабораторні заняття	- год	- год
Самостійна робота	110 год	110 год
Індивідуальні завдання	- год	- год
Кількість тижневих годин	4 год	4 год

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Антикризове фінансове управління та фінансова безпека підприємств» є оволодіння теоретичними знаннями та отримання практичних навичок стосовно визначення сутності фінансової кризи підприємства, методичних підходів до розробки «правил ефективної поведінки» підприємств за умов кризового стану, аналізу шляхів запобігання і подолання кризи у зарубіжних і вітчизняних підприємствах.

Предметом дисципліни «Антикризове фінансове управління та фінансова безпека підприємств» є система загальних принципів і підходів, що пов'язані із науковою та практичною діяльністю суб'єктів господарювання при кризовому стані та організаційно-економічний механізм антикризового управління підприємством.

Завданнями навчальної дисципліни є:

- набуття умінь та практичних навичок щодо розв'язання проблем: розпізнавання кризових явищ; прогнозування наслідків розвитку кризових явищ та їхнього впливу на результати діяльності підприємства; визначення можливостей запобігання кризі або її пом'якшення; забезпечення функціонування підприємства в умовах криз; стабілізація діяльності окремих підсистем підприємства для подолання проявів його системної кризи; ліквідація наслідків кризи або ліквідація підприємства; розвиток підприємства на новій основі, після подолання кризи.

У результаті вивчення навчальної дисципліни «Антикризове фінансове управління та фінансова безпека підприємств» **здобувач повинен знати:**

- причини виникнення кризових явищ в економіці;
- економічний механізм виникнення кризового стану на підприємстві;
- методику діагностики кризових ситуацій на підприємстві;
- ознаки готовності підприємства до попередження, подолання або мінімізації наслідків кризових явищ;
- сучасні методи та інструментарій управління у кризових умовах.

По закінченню вивчення дисципліни **здобувач повинен вміти:**

- проводити експрес-діагностику стану підприємства;
- складати прогноз перспективи виникнення та розвитку кризових ситуацій підприємства на підставі експрес-аналізу;
- визначати основні напрями запобігання, подолання та мінімізації наслідків кризових явищ на підприємстві;
- розробляти стратегію розвитку підприємства.

Дисципліна «Антикризове фінансове управління та фінансова безпека підприємств» забезпечує компетенції освітньо-наукової програми «Фінанси, банківська справа та страхування» підготовки здобувачів третього (освітньо - наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»: загальні компетентності – здатність ініціювати і розробляти інноваційні проекти та управляти ними; здатність спілкуватися з колегами у науково-професійному середовищі як на національному рівні так і

міжнародному; фахові компетентності – здатність до критичного аналізу наукового доробку та формування наукового світогляду у сфері досліджень фінансів, банківської справи та страхування; здатність до постановки та вирішення наукових задач та проблем у галузі фінансів, банківської справи та страхування; здатність до здійснення наукових досліджень та отримання наукових результатів, що формують нові знання для розв'язання актуальних проблем у сфері фінансів, банківської справи та страхування; здатність визначати, науково обґрунтовувати та критично оцінювати стратегічні напрями розвитку в сфері фінансів, банківської справи та страхування; здатність обґрунтовувати вибір методів і методик аналізу економічних процесів для досягнення мети дослідження; здатність розв'язувати комплексні проблеми в галузі фінансів, банківської справи та страхування; здатність впроваджувати результати власних досліджень в сфері фінансів, банківської справи та страхування; здатність до самовдосконалення та саморозвитку у професійній сфері, відповідальності за навчання інших при здійсненні науково-педагогічної діяльності та наукових досліджень в галузі фінансів, банківської справи та страхування; здатність використовувати методи дослідження процесів, що відбуваються в економіці, фінансових системах та реалізації комплексу заходів щодо підтримки та розвитку сфери фінансів, банківської справи та страхування.

Міждисциплінарні зв'язки (місце у структурно-логічній схемі вивчення компонент освітньо-наукової програми «Фінанси, банківська справа та страхування» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»). Навчальна дисципліна «Антикризове фінансове управління та фінансова безпека підприємств» є вибірковою дисципліною (за вибором здобувача) та розглядає питання, суміжні з проблематикою інших дисциплін освітньо-наукової програми «Фінанси, банківська справа та страхування» («Управління страховими ризиками», «Фінансові ринки та інститути», «Державний фінансовий менеджмент», «Корпоративні фінанси», «Дослідження глобальних проблем управління фінансами», «Фінанси природокористування» та ін.).

Оскільки курс має комплексний характер (включає до свого складу кризи підприємства, сутність і завдання фінансового антикризового управління підприємством, концептуальні положення діагностики кризи розвитку підприємства, методичне забезпечення та практичний інструментарій діагностики кризового стану та загрози банкрутства підприємства, антикризову програму підприємства і формування системи фінансового антикризового управління, теоретико-методологічні засади управління фінансовою безпекою підприємства, оцінку фінансової безпеки підприємства, удосконалення організації фінансовою безпекою підприємств, розробку стратегії фінансової безпеки підприємств), отримані знання та навички сформують компетентність здобувача третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та забезпечать здатність особи розв'язувати комплексні проблеми в галузі професійної та/або дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики.

Основними організаційними формами вивчення дисципліни

«Антикризове фінансове управління та фінансова безпека підприємств» є: лекції, практичні заняття, самостійна робота та контрольні заходи – презентації, тести, екзамен.

Самостійна робота є основним засобом засвоєння аспірантами навчального матеріалу в час, вільний від аудиторних занять. Вона передбачає опрацювання монографій та інших наукових праць, підручників, навчальних і методичних посібників, вивчення та ознайомлення з положеннями законодавчих та інших нормативно-правових актів, матеріалів, отриманих засобами інформаційних технологій тощо.

Екзамен є підсумковою формою контролю засвоєння знань і формування вмінь, передбачених внаслідок вивчення дисципліни.

Форма підсумкового контролю – оцінка за результатами поточного та підсумкового контролю.

3. Програма та структура навчальної дисципліни «Антикризове фінансове управління та фінансова безпека підприємств»

Назви тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	Усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
1. Теоретичні основи, методичне забезпечення, практичний інструментарій антикризового фінансового управління підприємством												
Тема 1. Кризи підприємства, сутність і завдання фінансового антикризового управління підприємством	16	2	2	-	-	12	16	2	2	-	-	12
Тема 2. Концептуальні положення діагностики кризи підприємства	16	2	2	-	-	12	16	2	2	-	-	12
Тема 3. Методичне забезпечення та практичний інструментарій діагностики кризового стану та загрози банкрутства підприємства	20	2	4	-	-	14	20	2	4	-	-	14
Тема 4. Антикризова програма підприємства і формування системи фінансового антикризового управління	18	2	2	-	-	14	18	2	2	-	-	14
Разом	70	8	10	-	-	52	70	8	10	-	-	52
2. Теоретичні основи, оцінка, розробка стратегії фінансової безпеки підприємств												
Тема 5. Теоретико-методологічні засади управління фінансовою безпекою підприємства	18	2	2	-	-	14	18	2	2	-	-	14
Тема 6. Оцінка фінансової безпеки підприємства	22	4	4	-	-	14	22	4	4	-	-	14
Тема 7. Удосконалення організації фінансовою безпекою підприємств	22	4	2	-	-	16	22	4	2	-	-	16
Тема 8. Розробка стратегії фінансової безпеки підприємств	18	2	2	-	-	14	18	2	2	-	-	14
Разом	80	12	10	-	-	58	80	12	10	-	-	58
Усього годин	150	20	20	-	-	110	150	20	20	-	-	110

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Кризи підприємства, сутність і завдання фінансового антикризового управління підприємством	2	2
2.	Концептуальні положення діагностики кризи розвитку підприємства	2	2
3.	Методичне забезпечення та практичний інструментарій діагностики кризового стану та загрози банкрутства підприємства	4	4
4.	Антикризова програма підприємства і формування системи фінансового антикризового управління	2	2
5.	Теоретико-методологічні засади управління фінансовою безпекою підприємства	2	2
6.	Оцінка фінансової безпеки підприємства	4	4
7.	Удосконалення організації фінансовою безпекою підприємств	2	2
8.	Розробка стратегії фінансової безпеки підприємств	2	2
	Разом	20	20

5. Самостійна робота під керівництвом НПП

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Кризи підприємства, сутність і завдання фінансового антикризового управління підприємством	12	12
2.	Концептуальні положення діагностики кризи розвитку підприємства	12	12
3.	Методичне забезпечення та практичний інструментарій діагностики кризового стану та загрози банкрутства підприємства	14	14
4.	Антикризова програма підприємства і формування системи фінансового антикризового управління	14	14
5.	Теоретико-методологічні засади управління фінансовою безпекою підприємства	14	14
6.	Оцінка фінансової безпеки підприємства	14	14
7.	Удосконалення організації фінансовою безпекою підприємств	16	16
8.	Розробка стратегії фінансової безпеки підприємств	14	14
	Разом	110	110

6. Анотація тем навчальної дисципліни

1. Теоретичні основи, методичне забезпечення, практичний інструментарій антикризового фінансового управління підприємством

Тема 1. *Кризи підприємства, сутність і завдання фінансового антикризового управління підприємством.*

Економічний зміст кризи підприємства та класифікація її основних ознак. Відновлення життєздатності за рахунок внутрішніх та зовнішніх управлінських дій. Класифікація кризи на рівні підприємства. Види кризи на різних етапах циклічної динаміки підприємства. Фактори, що зумовлюють різні види кризи. Зовнішні та внутрішні загрози появи криз. Економічна сутність антикризового фінансового управління. Об'єкт антикризового фінансового управління. Цілі фінансового антикризового управління. Функції антикризового фінансового управління. Стратегії фінансового антикризового управління та напрями щодо їх реалізації.

Питання для самопідготовки за темою 1

1. Ознаки кризи на рівні підприємства.
2. Що таке криза підприємства?
3. Класифікація кризи на рівні підприємства.
4. Кризи на різних етапах циклічної динаміки підприємства.
5. Фактори, що зумовлюють різні види кризи.
6. Зовнішні та внутрішні загрози появи криз.
7. Що таке антикризове фінансове управління?
8. Цілі фінансового антикризового управління.

Тема 2. *Концептуальні положення діагностики кризи розвитку підприємства.*

Сутність діагностики. Завдання діагностики розвитку підприємства. Вимоги до діагностування. Завдання фінансової діагностики. Типи діагнозу. Напрями діагностування кризи. Методичне забезпечення діагностики кризи розвитку підприємства. Методичні підходи до проведення діагностики кризи розвитку підприємства. Особливості аналізу фінансово-господарської діяльності в залежності від фази прояву кризи. Фази течії кризи – передкризова, збурення, розгін, апогей, повернення, заспокоєння, післякризова. Основні призначення діагностики як висхідного етапу фінансового антикризового управління. Види діагностики кризи. Модель процесу діагностики кризи розвитку підприємства. Етапи проведення діагностики кризового стану підприємства.

Питання для самопідготовки за темою 2

1. Поясніть, що означає термін «діагностика».
2. Що називається об'єктом діагностування?

3. Що є основним завданням діагностики?
4. Назвіть основні завдання діагностики.
5. Назвіть класифікацію видів діагностики розвитку підприємства.
6. Назвіть види діагностики кризового стану підприємства.
7. Що є головною метою фінансової діагностики.
8. Назвіть основні концептуальні положення сучасного розуміння процесу діагностики кризового стану та загрози банкрутства підприємства.
9. Охарактеризуйте особливості аналізу фінансово-господарської діяльності в залежності від фази прояву кризи.
10. Які є типи діагностування підприємства.
11. Які є види діагностики кризи розвитку підприємства.
12. Охарактеризуйте процес проведення діагностики кризового стану підприємства.

Тема 3. Методичне забезпечення та практичній інструментарій діагностики кризового стану та загрози банкрутства підприємства.

Криза платоспроможності. Класифікація видів платоспроможності. Характеристики платоспроможності. Визначення рівня неплатоспроможності та типу банкрутства на підставі Методичних рекомендацій щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства. Експрес-аналіз фінансового стану підприємства за допомогою методики У. Бівера. Поглиблена оцінка фінансового стану за допомогою «Методики проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств та організацій». Послідовність дій, необхідних для розробки статистичних моделей оцінки вірогідності банкрутства. Моделі й системи показників для прогнозування банкрутства: 2-х факторна модель прогнозування банкрутства підприємства Е. Альтмана; п'ятифакторна модель Е.Альтмана; п'ятифакторну модель оцінки вірогідності банкрутства; модель Спрінгейта; модель Таффлера. Порівняльна характеристика моделей прогнозування банкрутства підприємства.

Питання для самопідготовки за темою 3

1. Назвіть методики діагностики кризових явищ підприємства.
2. Назвіть приклади українських державних методик.
3. Які є види платоспроможності.
4. Ідентифікація рівня неплатоспроможності та типу ситуації банкрутства на підставі державних методик.
5. Назвіть методичні підходи, які залежно від джерел інформації використовуються для розрахунку кількісних показників.
6. Назвіть дві великі групи, які залежні від методики формування узагальнюючого висновку стосовно наявності кризи та загрози банкрутства підприємства.

7. Назвіть методологічні принципи формування системи показників-індикаторів кризового стану та загрози банкрутства.

8. Що передбачає діагностика кризового стану та виявлення загрози банкрутства на базі використання фінансових коефіцієнтів.

9. На які види поділяються методичні підходи залежно від статусу проведення діагностики.

10. Охарактеризуйте етапи розробки статистичних моделей оцінки вірогідності банкрутства.

11. Назвіть основні моделі прогнозування банкрутства підприємства.

Тема 4. Антикризова програма підприємства і формування системи фінансового антикризового управління.

Сутність антикризової програми. Вимоги до антикризової програми та плану антикризових заходів. Структура антикризової програми підприємства. Підходи до вибору антикризових заходів. Основні (базові) елементи задачі формування антикризової програми. Управління розробкою антикризової програми. Принципи формування антикризової програми. Систематизація тактичних методів фінансового антикризового управління. Систематизація стратегічних методів антикризового управління. Характеристика фінансових антикризових заходів. Сутність реструктуризації та її форми. Реструктуризація виробництва. Реструктуризація активів. Фінансова реструктуризація. Основні заходи реструктуризації.

Питання для самопідготовки за темою 4

1. Назвіть етапи формування і реалізації політики антикризового управління підприємством.

2. Від чого залежить мета та інструментарій антикризового управління.

3. Що таке антикризова програма?

4. Які складові в себе включає антикризова програма та план антикризових заходів?

5. Охарактеризуйте концептуальну модель процесу антикризового управління підприємством.

6. Назвіть основні методики вибору антикризових заходів, які пропонуються науковцями у вітчизняній та зарубіжній літературі.

7. Охарактеризуйте основні (базові) елементи задачі формування антикризової програми.

8. Принципи формування антикризової програми.

9. Сутність та характеристика тактичних методів управління.

10. Сутність та характеристика стратегічних методів управління.

11. Розробка та прийняття управлінських рішень відповідно до мети антикризових заходів.

12. Назвіть форми реструктуризації.
13. Сутність фінансової реструктуризації.
14. Основні заходи реструктуризації.
15. Які є форми усунення неплатоспроможності підприємства?

2. Теоретичні основи, оцінка, розробка стратегії фінансової безпеки підприємств

Тема 5. Теоретико-методологічні засади управління фінансовою безпекою підприємства.

Сутність поняття «фінансова безпека підприємства», її роль та значення у функціонуванні підприємства. Ідентифікація та класифікація ризиків та загроз, що виникають при діяльності підприємства. Необхідність управління фінансовою безпекою підприємства. Існуючі теоретико-методологічні підходи до управління фінансовою безпекою підприємства. Етапи управління та процес оцінювання загроз фінансовій безпеці підприємства.

Питання для самопідготовки за темою 5

1. Проблемні питання економічної безпеки та її стратегічного забезпечення.
2. Організаційно-правові засади становлення та розвитку системи фінансової безпеки в Україні.
3. Загрози фінансовим інтересам корпорації, критерії їх оцінки.
4. Класифікація і декомпозиція фінансової безпеки корпорації як об'єкта управління.
5. Суть та місце фінансової безпеки в системі економічної безпеки.
6. Критерії оцінки та механізм забезпечення фінансової безпеки корпорації.
7. Особливості системи і методів аналізу фінансової безпеки.

Тема 6. Оцінка фінансової безпеки підприємства.

Система показників фінансової безпеки підприємства. Основні загрози фінансовій безпеці підприємства та їх оцінка. Підходи до визначення та оцінки загроз фінансовій безпеці підприємства. Механізм ідентифікації загроз. Критерії визначення та індикатори визначення фінансової безпеки підприємства. Порогові значення індикаторів фінансової безпеки підприємства. Екзогенні та ендогенні чинники впливу на фінансову безпеку підприємства.

Питання для самопідготовки за темою 6

1. Основні загрози фінансовій безпеці підприємства.
2. Підходи до оцінки загроз фінансовій безпеці підприємства.
3. Механізм ідентифікації основних загроз.
4. Система показників оцінки фінансової безпеки підприємства.

5. Сутність індикаторного методу.
6. Порогові значення основних індикаторів фінансової безпеки підприємства.
7. Екзогенні чинники впливу на фінансову безпеку підприємства.
8. Ендогенні чинники впливу на фінансову безпеку підприємства.

Тема 7. Удосконалення організації фінансовою безпекою підприємств.

Сутність механізму та призначення управління фінансами підприємства. Фінансово-економічний механізм управління фінансовою безпекою підприємства та основні його складові. Інформаційно-аналітичне забезпечення управління фінансово-економічною безпекою підприємства, його кількісні і якісні параметри. Сучасні підходи до визначення змісту інформаційно-аналітичного забезпечення управління. Методичні підходи до формування стратегії управління фінансовою безпекою підприємства.

Питання для самопідготовки за темою 7

1. Сутність механізму управління підприємством.
2. Процес управління фінансовою безпекою підприємства.
3. Структурні елементи фінансово-економічного механізму управління підприємством.
4. Фінансово-економічний механізм управління фінансовою безпекою підприємства.
5. Складові фінансово-економічного механізму управління забезпеченням фінансової безпеки підприємства.
6. Основні ознаки інформаційного забезпечення управління фінансовою безпекою.
7. Підходи до визначення змісту інформаційно-аналітичного забезпечення управління.
8. Методичні підходи до формування стратегії управління фінансовою безпекою підприємства.

Тема 8. Розробка стратегії фінансової безпеки підприємств.

Діагностика як основний етап формування стратегії управління фінансовою безпекою підприємства. Формування концепції стратегічного управління фінансовою безпекою підприємства. Заходи внутрішнього фінансового оздоровлення. Етапи формування стратегії управління фінансовою безпекою підприємства Система стратегічних цілей управління фінансовою безпекою. Зовнішні та внутрішні фактори, що впливають на рівень фінансової безпеки підприємства. Стратегічні альтернативи та вибір стратегії управління фінансовою безпекою підприємства.

Питання для самопідготовки за темою 8

1. Сутність та завдання діагностики фінансової безпеки підприємства

2. Порядок побудови системи діагностики фінансової безпеки.
3. Обробка внутрішньої та зовнішньої інформації та ранні індикатори кризи.
4. Ознаки втрати платоспроможності.
5. Фінансові джерела проведення оздоровчих заходів.
6. Заходи внутрішнього фінансового оздоровлення.
7. Загальні фінансові та спеціальні стратегічні цілі управління фінансовою безпекою.
8. Види стратегій управління фінансовою безпекою підприємства.

7. Індивідуальна робота

Індивідуальні завдання для проміжного контролю знань здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії денної, вечірньої, заочної форми навчання спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування» з дисципліни «Корпоративні фінанси» виконують відповідно до навчального плану.

Метою виконання індивідуального завдання є закріплення і систематизація отриманих знань у процесі самостійної підготовки у міжсесійний період.

Правильна організація роботи здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії має вирішальне значення для успішного виконання ним навчального плану.

Аспірант повинен:

- прослухати курс лекцій, вивчити теоретичний матеріал;
- ознайомитися з нормативно-правовою базою, науково-монографічною літературою, підручниками, посібниками, які рекомендовані до опанування, вивчити практику організації діяльності публічних службовців;
- виконати у міжсесійний період отримане індивідуальне завдання і подати його у встановлений термін для перевірки викладачу на консультації.

Індивідуальні завдання для проміжного контролю знань містять теоретичні питання, які включають всі теми відповідно до розробленої програми дисципліни, а також практичне завдання (варіант певної фінансової ситуації або завдання).

Варіанти теоретичних і практичних завдань задаються викладачем. Індивідуальний характер завдання для кожного аспіранта забезпечується різними комбінаціями теоретичних і практичних завдань.

Для висвітлення теоретичних завдань аспіранти повинні використовувати правові документи, методично-інструктивні матеріали, науково-монографічну літературу, офіційні статистичні дані, аналітичну інформацію фінансових корпорацій.

Виконання здобувачем вищої освіти ступеня доктора філософії індивідуального завдання передбачає застосування методик розрахунку показників, їх детальні цифрові обчислення з текстовими поясненнями і

висновками; підготовку на основі проведених розрахунків аналітичного огляду про стан корпоративного сектору України, результатів впливу SPO на капіталізацію компанії, лінійного взаємозв'язку між прибутковістю й ризиком корпорації, оптимального фінансового портфелю для корпорації, моніторингу фінансового стану корпорації, впливу ризиків фінансового менеджменту на прибутковість корпорації та науково-обґрунтованих проектів щодо вирішення певних ситуацій в сферах фінансів, банківської справи та страхування.

Оформлення індивідуальних завдань здійснюється відповідно до вимог вищої школи, а результати виконання поданого на перевірку індивідуального завдання відображаються записом «зараховано» або «не зараховано».

8. Форми контролю

1. Поточний контроль знань аспірантів **денної, вечірньої та заочної форм навчання** з дисципліни «Корпоративні фінанси» проводиться у формах:

- 1) усне опитування на практичних заняттях;
- 2) виконання поточних контрольних робіт;
- 3) захист індивідуального завдання;
- 4) бліц-опитування.

2. Контроль засвоєння матеріалу за тестовими технологіями.

3. Підсумковий контроль у формі:

– письмового екзамену - для слухачів **денної, вечірньої і заочної форм навчання**. Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни «Корпоративні фінанси» визначається як середньозважена величина, залежно від питомої ваги кожної складової:

Тема 1 (поточне опитування та тестування)	Тема 2 (підсумкова оцінка за ІНДЗ)	ІЗ	Іспит	Всього
40 балів	20 балів	10 балів	30 балів	100 балів

Оцінка рівня отриманих теоретичних знань та практичних навичок за шкалою університету здійснюється на основі системи контролю знань і передбачає стимулювання систематичної, ритмічної самостійної роботи здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії, підвищення об'єктивності оцінки їхніх знань, визначення рейтингу аспірантів, запровадження здорової конкуренції між ними у навчанні та розвитку творчих здібностей.

9. Контрольні питання

Перелік питань, які винесені на екзамен з дисципліни «Антикризове фінансове управління та фінансова безпека підприємства»

1. Сутність антикризового фінансового управління.
2. Класифікація кризи на рівні підприємства.
3. Етапи внутрішнього механізму фінансової стабілізації.
4. Стратегії антикризового фінансового управління підприємством.
5. Цілі та функції фінансового антикризового управління.
6. Фактори, що зумовлюють різні види кризи
7. Основні фактори виникнення кризи і банкрутства.
8. Причини виникнення банкрутства.
9. Сутність та завдання діагностики кризового стану підприємства.
10. Об'єкт діагностики.
11. Особливості аналізу фінансово-господарської діяльності в залежності від фази прояву кризи.
12. Етапи проведення діагностики кризового стану підприємства.
13. Види платоспроможності залежно від характеру та інформаційної бази дослідження.
14. Ідентифікація рівня неплатоспроможності та типу ситуації банкрутства на основі державних методик.
15. Методики діагностики кризових явищ підприємства.
16. Характеристика українських державних методик.
17. Розробка статистичних моделей оцінки вірогідності банкрутства
18. Зарубіжні методики прогнозування банкрутства підприємства.
19. Переваги і недоліки основних моделей прогнозування банкрутства підприємства.
20. Сутність антикризової програми підприємства.
21. Концептуальна модель процесу фінансового антикризового управління підприємством.
22. Прийняття рішення щодо змісту антикризової програми.
23. Тактичні методи фінансового антикризового управління.
24. Стратегічні методи фінансового антикризового управління.
25. Сутність реструктуризації та її види.
26. Фінансова реструктуризація.
27. Основні заходи реструктуризації.
28. Форми усунення неплатоспроможності підприємства.
29. Методичні підходи, які залежно від джерел інформації використовуються для розрахунку кількісних показників.
30. Методологічні принципи формування системи показників-індикаторів кризового стану та загрози банкрутства.
31. Етапи формування і реалізації політики фінансового антикризового управління підприємством.
32. Мета та інструментарій фінансового антикризового управління.

33. Сутність антикризової програми.
34. Проблемні питання економічної безпеки та її стратегічного забезпечення.
35. Організаційно-правові засади становлення та розвитку системи фінансової безпеки в Україні.
36. Загрози фінансовим інтересам корпорації, критерії їх оцінки.
37. Класифікація і декомпозиція фінансової безпеки корпорації як об'єкта управління.
38. Суть та місце фінансової безпеки в системі економічної безпеки.
39. Критерії оцінки та механізм забезпечення фінансової безпеки корпорації.
40. Особливості системи і методів аналізу фінансової безпеки.
41. Основні загрози фінансовій безпеці підприємства.
42. Підходи до оцінки загроз фінансовій безпеці підприємства.
43. Механізм ідентифікації основних загроз.
44. Система показників оцінки фінансової безпеки підприємства.
45. Сутність індикаторного методу.
46. Порогові значення основних індикаторів фінансової безпеки підприємства.
47. Екзогенні чинники впливу на фінансову безпеку підприємства.
48. Ендогенні чинники впливу на фінансову безпеку підприємства.
49. Сутність механізму управління підприємством.
50. Процес управління фінансовою безпекою підприємства.
51. Структурні елементи фінансово-економічного механізму управління підприємством.
52. Фінансово-економічний механізм управління фінансовою безпекою підприємства.
53. Складові фінансово-економічного механізму управління забезпеченням фінансової безпеки підприємства.
54. Основні ознаки інформаційного забезпечення управління фінансовою безпекою.
55. Підходи до визначення змісту інформаційно-аналітичного забезпечення управління.
56. Методичні підходи до формування стратегії управління фінансовою безпекою підприємства.
57. Сутність та завдання діагностики фінансової безпеки підприємства
58. Порядок побудови системи діагностики фінансової безпеки.
59. Обробка внутрішньої та зовнішньої інформації та ранні індикатори кризи.
60. Ознаки втрати платоспроможності.
61. Фінансові джерела проведення оздоровчих заходів.
62. Заходи внутрішнього фінансового оздоровлення.
63. Види стратегій управління фінансовою безпекою підприємства.

10. Рекомендована література

Основна навчальна література

1. Антонова О. В. Оцінка фінансової безпеки підприємств роздрібної торгівлі : автореф. дис. канд. екон. наук : 08.00.04 / О. В. Антонова. – Х. : ХДУХТ, 2014. – 21 с.
2. Борзенко В. І. Антикризове управління: навчальний посібник / В. І. Борзенко – Х. : Видавництво Іванченка.І С., 2016. – 232 .
3. Ковалевська А. В. Конспект лекцій з дисципліни «Антикризове управління підприємством» / А. В. Ковалевська; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім. О. М. Бекетова. – Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2016. – 140 с.
4. Лігоненко Л. О. Антикризове управління підприємством : підручник / Л. О. Лігоненко. – Київ : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2005. – 824 с.
5. Могиліна Л. А. Управління фінансовою безпекою підприємств в умовах економічної нестабільності: автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.08 / Л. А. Могиліна. – Суми: ДВНЗ «Українська академія банківської справи Національного банку України», 2015. – 21 с.
6. Управління фінансовою безпекою підприємств торгівлі в умовах невизначеності: колективна монографія / За заг. ред. А. С. Крутової – Х. : Видавець Іванченко І. С., 2017. – 264 с.

Додаткова навчальна література

7. Антикризове управління: навчальний посібник / Б.Г. Шелегеда, О.М. Шарнопольська, М.В. Румянцев. - : ТОВ «ВРА «Епіцентр», 2013. – 252 с.
8. Банкрутство і санація підприємства: теорія і практика кризового управління / Т. С. Клебанова, О. М. Бондар, О. В. Мозенков та ін.; за ред. О. В. Мозенкова. – Харків : ВД «ІНЖЕК», 2003. – 272 с.
9. Бігдан І. А., Жилякова О. В. Теоретико-методологічні питання управління фінансовою безпекою підприємства / І. А. Бігдан, О. В. Жилякова // Журнал «Регіональна економіка та управління». –2015. – № 4(07). – Частина І. – С.13-19.
10. Бігдан І. А., Жилякова О. В., Шевчук І. Л. Фінансова безпека підприємства як об'єкт управління / І. А. Бігдан, О. В. Жилякова, І. Л. Шевчук // Perspective questions of economy and Management: Collection of scientific articles, Vol, 1 – Publishing house «BREEZE», Montreal, Canada, 2015. – P. 181188 (РИНЦ, Social Sciences & Humanities (CPCI-SSH)).
11. Близнюк О. П., Іванюта О. М. Управління позиковими ресурсами в системі забезпечення фінансової безпеки торговельного підприємства / О. П.

- Близнюк, О. М. Іванюта // Perspective questions of economy and Management: Collection of scientific articles, Vol, 1 – Publishing house «BREEZE», Montreal, Canada, 2015. – P. 60-65.
12. Василенко В. О. Антикризове управління підприємством: навч. посібник [для студ. вищ. навч. закл.] / В. О. Василенко. – К.: ЦУЛ. – 2013. – 504 с.
 13. Гайдук С. В. Модель відновлення платоспроможності підприємств / С. В. Гайдук. – Харків : Екограф, 2004. – 35 с.
 14. Горячківська І. В. Теоретичні підходи до трактування інформаційно-аналітичного забезпечення економічної безпеки суб'єктів господарювання / І. В. Горячківська // Вісник Черкаського ун-у. Серія «Економічні науки», 2016. – № 1. – С. 24-31.
 15. Експрес-діагностика фінансового стану підприємства /Борзенко В.І., П'ятак Т.В Вісник НТУ „ХПІ. Збірник наукових праць. Тематичний випуск: Технічний прогрес і ефективність виробництва. –Харків: НТУ „ХПІ. – 2010. – №50. – с.25-29
 16. Лазарева А. П. Стратегія фінансової безпеки підприємства / А. П. Лазарева //Економічний аналіз : зб. наук. праць / Тернопільський національний економічний університет; редкол. :В. А. Дерій (голов. ред.) та ін. – Тернопіль : Видавничо-поліграфічний центр Тернопільського національного економічного університету «Економічна думка», 2014. – Том 18. – № 2. – С. 166-172.
 17. Малик О. В. Формування механізму управління фінансовою безпекою підприємства: дис. на здобуття наук. ступеню канд. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами» / О. В. Малик. – Хмельницький, 2015. – С. 151-187.
 18. Матвійчук А. Діагностика банкрутства підприємств // http://me.kmu.gov.ua/file/link/99747/file/matvijchuk_4_07_U.pdf&search_param=%E1%E0%ED%EA%F0%F3%F2%F1%F2%E2%E0&searchPublishing=1.
 19. Мулик Я. І. Обліково-аналітичне забезпечення фінансової безпеки підприємств : дис. канд. екон. наук: 08.00.08 / Я. І. Мулик; Вінницький нац. аграрн. ун-т, 2015. – 22 с.
 20. Обліково-аналітичне забезпечення управління капіталом підприємств торгівлі : теорія та практика : монографія / Л. М. Янчева, Н. Б. Кащена, Г. Л. Чміль. – Х. : Видавництво Іванченка І. С., 2016. – 324 с.
 21. Обчислення інтегрального показника фінансової безпеки підприємства / О. Б. Жихор, В. О. Гороховатський, А. Ю. Олейнікова // Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики. – 2013. – Вип. 2. – С. 166-171.
 22. Олексюк Т. В. Формування стратегії управління фінансовою безпекою

- підприємств машинобудування : автореф. дис. канд. екон. наук: 08.00.04 / Т. В. Олексюк; Нац. техн. ун-т «Харківський політехнічний інститут». – Харків, 2016. – 26
23. Оліярник Т. Ю. Обліково-аналітичне забезпечення управління фінансовою безпекою готелів / Т. Ю. Оліярник // Проблеми теорії та методології бухгалтерського обліку, контролю і аналізу : Зб. наук. праць. – Вип. 3 (33), Львівський нац. ун-т ім. Івана Франка, 2015. – С. 210-222.
 24. Пігуль Н. Г., Дехтяр Н. А., Боярко І. М. Особливості забезпечення фінансової безпеки акціонерних товариств / Н. Г. Пігуль, Н. А. Дехтяр, І. М. Боярко. // Проблеми і перспективи розвитку банківської системи України: збірник наукових праць. – 2013. – Вип. 37. – С. 140-146.
 25. Пуцентейло П. Р. Інформаційне забезпечення аналітичної діяльності в управлінні підприємством / П. Р. Пуцентейло // Науково інформаційний вісник «Економіка», 2015. – № 11. – С. 224-235.
 26. Слободян Н. Г. Аналіз і прогнозування фінансової стійкості підприємства в сучасних умовах: методологія і практика [Текст] // Економічний аналіз : зб. наук. праць . – Тернопіль : Економічна думка, 2014. – Том 18. – № 2. – С. 239-245.
 27. Терещенко О. О. Фінансова санація та банкрутство підприємств : навч. посібник / О. О. Терещенко. – Київ : КНЕУ, 2000. – 412 с.
 28. Тридід О. М. Методичні рекомендації щодо аналізу та оцінки фінансової стійкості підприємства / О. М. Тридід, К. В. Орехова; Харків. нац. екон. ун-т. – Харків : ХНЕУ, 2005. – 24 с.
 29. Ульяновченко Ю. Інформаційне забезпечення процесу прийняття рішень у державному управлінні: нові методологічні підходи / Ю. Ульяновченко, А. Гнатенко // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2015. – Вип. 2. – С. 230-238.
 30. Халіна О. В. Ключові аспекти забезпечення фінансової безпеки підприємства / О. В. Халіна // «БІЗНЕС- ІНФОРМ» –2015 – №1 – С. 263-268.
 31. Шапуров О. О. Формування концепції антикризового управління на основні взаємодії системи латентних процесів та системи діагностики явних загроз // Інвестиції: практика та досвід – 2013 – № 23 / Електронний ресурс: http://www.investplan.com.ua/pdf/23_2013/9.pdf
 32. Шиянова К. А., Грабчук О. М. Стратегічне управління фінансовою безпекою підприємства / К. А. Шиянова, О. М. Грабчук .[Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.confcontact.com/2015_04_25/10/10
 33. Штенгрет А.М. Фінансова санація та банкрутство підприємств; навч.посіб./

А.М. Штенгрет, В.В. Шляхтенко, О.Б. Волович, І.В. Зубрей.- К.: Знання, 2012. – 374с.

Нормативно-правові документи:

1. Кодекс України з процедур банкрутства: 18.10.2018 № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19>
2. Закон України “Про відновлення платоспроможності боржника або визнання його банкрутом” від 30 червня 1999 р., № 784-xiv. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2343-12>
3. Закон України “Про захист економічної конкуренції” від 11 січня 2001 року, № 2210-iii. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>
4. Закон України “Про оцінку майна, майнових прав та професійну оціночну діяльність в Україні” від 12 липня 2001 року, № 2658-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2658-14>
5. Положення про порядок здійснення аналізу фінансового стану підприємств, що підлягають приватизації, затв. наказом Міністерства фінансів України, Фонду державного майна України від 26 січня 2001 р, № 49 /121. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0121-01>
6. Порядок проведення органами державної податкової служби прощення (списання) і розстрочення (відстрочення) податкового боргу платників податків на підставі укладеної мирової угоди у справі про банкрутство, затв. наказом Державної Податкової адміністрації України від 21 листопада 2000 р. № 600. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0893-00>
7. Методика інтегральної оцінки інвестиційної привабливості підприємств та організацій, затв. наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій 23.02.98 № 22. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0214-98>
8. Методика проведення поглибленого аналізу фінансово-господарського стану неплатоспроможних підприємств та організацій, затв. наказом Агентства з питань запобігання банкрутству підприємств та організацій від 27 червня 1997 р. № 81. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-97>
9. Методичні рекомендації щодо виявлення ознак неплатоспроможності підприємства та ознак дій з приховування банкрутства, фіктивного банкрутства чи доведення до банкрутства, затв. Наказом Міністерства економіки України від 19.01.2006 р № 14. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/ME06025>
10. Постанова Кабінету міністрів України і Національного банку України «Про затвердження антикризових заходів фінансової стабілізації» від 10 вересня 1998 р. № 1413 із змінами і доповненнями, внесеними Постановою Кабінету міністрів і Національного банку України від 14 вересня 1998 р. № 1425, Постановою Кабінету міністрів від 18 вересня

1998 р. № 1461 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1413-98-%D0%BF>

**Інформаційні ресурси
збірники наукових праць з антикризового фінансового управління та
фінансової безпеки підприємств**

1. Українські наукові журнали Scopus та Web of Science. URL: <https://openscience.in.ua/ua-journals>
2. Агросвіт України. URL: <http://www.agrosvit.info/>
3. «Актуальні проблеми економіки». URL: <https://eco-science.net/>
4. «Економіка АПК». URL: <http://eapk.org.ua/ru>
5. Економіка і прогнозування. URL: <http://eip.org.ua/?lang=ru>
6. Економіка та держава. URL: <http://www.economy.in.ua/>
7. Економіка, фінанси, право. URL: <http://konferencia.com.ua/uk/>
8. Економіка України. URL: <http://www.economukraine.com.ua/>
9. Економіст. URL: <http://ua-ekonomist.com/>
10. Інвестиції: практика та досвід. URL: <http://www.investplan.com.ua/>
11. Зовнішня торгівля: економіка, фінанси, право. URL: <http://zt.knteu.kiev.ua/index.php?lang=uk>
12. Облік і фінанси. URL: <http://www.iae.org.ua/activity/publication/ofapk.html>
13. Ринок цінних паперів України. URL: <http://securities.usmdi.org/>
14. Статистика України. URL: https://ukrstat.org/uk/druk/publicat/kat_u/mag_u.htm
15. Фінанси України. URL: <http://finukr.org.ua/?lang=ru>

Сайти органів влади та фінансових установ

1. Урядовий сайт. Єдиний сайт органів виконавчої ради України. URL: www.kmu.gov.ua/ua/control
2. Офіційний сайт Верховної Ради України. URL: portal.rada.gov.ua/
3. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: www.treasurv.gov.ua/main/uk/index
4. Офіційний сайт Державної митної служби України. URL: <http://www.customs.gov.ua/dmsu/control/uk/index>
5. Офіційний сайт Державної податкової служби України. URL: <http://tax.gov.ua/>

6. Офіційний сайт Державної служби статистика України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL: <http://www.dkrs.gov.ua/kru/uk/publish/article/130718>
8. Офіційний сайт Міністерства розвитку економіки, торгівлі та сільського господарства України. URL: <http://www.me.gov.ua/?lang=uk-UA>
9. Офіційний сайт Міністерства енергетики та захисту довкілля України. URL: <https://menr.gov.ua/>
10. Офіційний сайт Міністерства інфраструктури України. URL: <http://www.mtu.gov.ua/>
11. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <http://www.mon.gov.ua>
12. Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України. URL: <http://www.moz.gov.ua>
13. Офіційний веб-сайт Міністерства розвитку громад та територій України. URL: <https://www.minregion.gov.ua/about/>
14. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <http://www.misp.gov.ua>
15. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://www.mof.gov.ua/uk>
16. Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету URL: <http://budget.rada.gov.ua/kombjudjet/control/uk/index>
17. Офіційний сайт Рахункової плати України. URL: <https://rp.gov.ua/home/>
18. Офіційний сайт Рейтингового агенства Кредит-рейтинг. URL: <http://www.credit-rating.ua/>
19. Офіційний сайт Міністерства юстиції України. URL: <https://minjust.gov.ua/>
20. Національний інститут стратегічних досліджень. URL: <https://niss.gov.ua/news/novini-nisd?page=21>